

Høringssvar fra Kristiansand kommune

Kristiansand kommune har benyttet seg av tilskuddsordningene som har vært og har etablert dagsentertilbud til målgruppen. Kommunen har per i dag 135 plasser; per november 2018 var det 335 brukere som mottok denne tjenesten. Kommunen har også eget tilbud til yngre med demenslidelse. Flere plasser er under planlegging i forbindelse med at kommunen oppretter nytt heldøgns omsorgstilbud tilrettelagt for personer med demens. Kristiansand kommune ser på bakgrunn av dette ikke behov for en lovfesting. En kan imidlertid støtte intensjonen med forslaget. De fleste personer som får en demenslidelse vil trenge ulike tjenester i løpet av sykdomsforløpet og deres nærmeste vil trenge avlastning og støtte. Dagaktivitetstilbud til hjemmeboende vil være et godt virkemiddel som også kan bidra til at flere kan bo i eget hjem så lenge som mulig, at flere får tilbud om sosialt fellesskap og aktivitet og det kan også gjøre det lettere for pårørende å stå i jobb.

Forslaget om lovfesting må imidlertid betraktes som en utvidelse av gjeldende rett å innføre en eksplisitt plikt til å tilby dagaktivitetstilbud til en spesifikk diagnosegruppe. Det er derfor av stor betydning at departementet understreker at et dagaktivitetstilbud ikke er å forstå som en ensartet tjeneste, men at denne kan organiseres og ytes på ulike måter. Dette er det opp til kommunen å vurdere. Det vil også fortsatt være slik departementet skriver i sitt høringsnotat, at den lovfestede plikten er knyttet til kravet om nødvendig og forsvarlig helsehjelp etter eksisterende lovverk:

«Lova stiller grunnleggjande krav til naudsynte og forsvarlege helse- og omsorgstenester, men gjev kommunane stor fridom når det gjeld organiseringa og innrettinga av tenestetilbodet. Kva som er naudsynt og forsvarleg, må vurderast konkret i kvart einskilt tilfelle med utgangspunkt i faglege vurderingar og andre moment som er relevante når ein skal fastsetje ein rettsleg standard. Dersom det blir lovfest ei plikt for kommunane til å tilby dagaktivitetstilbod til heimebuande personar med demens i tråd med høyringsframlegget, så vil ikkje det i seg sjølv innebære at alle heimebuande personar med demens automatisk skal ha rett til å bli tildelte slike tenester. Sjølv om kommunar får ei plikt til å kunne tilby slike tenester i kommunen, må kommunen framleis gjere ei konkret vurdering av kva for tenester kvar einskild pasient eller brukar må få tilbod om for å få naudsynte helse- og omsorgstenester av forsvarleg kvalitet og omfang.»

Målgruppe

Lovplikten som innføres skal omfatte hjemmeboende personer med demens, det vil si personer som bor i eget hjem eller i et kommunalt omsorgsboligtilbud. Personer som har korttidsopphold på en kommunal helse- og omsorgsinstitusjon er å regne som hjemmeboende og skal ikke miste dagaktivitetstilbudet sitt under korttidsoppholdet.

Egenandel

Det er videre ikke meningen at innføringen av en lovplikt for kommunene til å tilby dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer skal endre på nåværende egenandelsregulering for dagaktivitetstilbud. Det er formålet med tjenestetildelingen som vil være avgjørende for om kommunen kan kreve egenandel eller ikke, og kommunen kan bare kreve egenandel dersom aktivitetstilbudet er tildelt som praktisk hjelp eller opplæring (og ikke til personlig stell eller egenomsorg). Dersom begrunnelsen for tildelingen er andre hensyn eller avlastning av pårørende, kan kommunen ikke kreve egenandel.

Administrative og økonomiske konsekvenser

Departementet slår fast at lovfesting av en eksplisitt plikt til å ha dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens langt på vei må sies å være en utviding av det kommunale ansvaret etter gjeldende rett. Departementet går ut i fra at tilskuddet som har vært til etablering av dagaktivitetstilbud blir innlemmet i rammetilskuddet til kommunene over kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett fra 2020. Kristiansand kommune har benyttet seg av tilskuddsordningene som har vært frem til nå ved etablering av dagsentertilbud til personer med demens. I 2019 vil tilskuddordninger videreføres på en måte som skal stimulere til ytterligere oppbygging av tilbud frem mot at lovplikten inntreffer. Kristiansand kommune planlegger etablering av nye dagaktivitetstilbud til personer med

demens, også i forbindelse med etablering av Strømmehaven i 2020, og vil forsøke å benytte seg av tilskuddsordningen. 3

I høringsnotatet understrekes det at dagaktivitetstilbudet kan ta utgangspunkt i eksisterende tjenester, som eksempelvis bruk av støttekontakt eller praktisk hjelp, men det kan også utformes som et eget tjenestetilbud. Uavhengig av kommunens frihet til å utforme tilbudet og tilpasse det lokale forhold, vil plikten være knyttet til diagnosegrupper som vil være i sterk vekst i tiden fremover. En anslår at forekomsten av demenssykdom vil dobles frem mot 2040. Dette vil stille store krav til utviklingen av helse- og omsorgstjenester generelt, både når det gjelder kapasitet, kompetanse og samhandlingsformer – blant annet opp mot fastlegetjenesten som en sentral og integrert del av tjenestene og samhandlingen med spesialisthelsetjenesten som vil være kritisk med tanke på å sikre gode pasientforløp for denne målgruppen. Fysisk utforming og arkitektur vil bli viktigere i planlegging. Samspillet med pårørende og frivillige vil være av stor betydning. I dette krevende fremtidsbildet er det derfor avgjørende at kommunene settes ressursmessig i stand til å håndtere en ny, spesifikk plikt til å tilby dagaktivitetstilbud til målgruppen. På denne bakgrunn støtter Kristiansand kommune forslaget til lovendring, men under forutsetning at kommunenes merkostnader kompenseres